

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat ali dvakrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Velika Čolnarska ulica šte. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Napreje«, Ljubljana.

Čekovni račun šte. 14.398, (KDZ)

NAPREJ

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VIII., šte. 37.

Četrtna »Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetko-delavske zveze.

Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Stane mesečno 25 Din, začasno 10 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 15 Din.

Oglaš:

Prostor 1 × 55 mm 60 par, Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Dekalisti proti progresivnemu davku.

Socialpatrioti so iz naše stranke izstopili — kakor je do sata znano — največ zaradi progresivnega davka in načela javnosti. Izstopili so tudi taki, ki so v naši stranki znali prav lepo in odločno govoriti za progresivni davek, niso se ga pa držali in jih je zato želja po voditeljstvu — a brez dela in žrtve — odpihala med pleve (Fr. Koren, Fr. Svetek, Jurij Jčram, Ivan Krušič, Jos. Pastorek). Levičarski voditelji se o tem niso izjavili, ker so bili preveč prepričani, da delavstvo tega »ne razume«. Zdaj so pa le pokazali barvo — oni so tudi proti. A dočim so socialpatrioti samo trdili, da delavstvo tega »še ne razume«, so se spustili dekalisti v debato in trdijo, da je progresivni davek in načelo javnosti za delavstvo škodljivo. Zadnjič smo objavili, kaj so pisali o tem v »Enotnosti«. A to jim ni bilo dovolj. Ker so nasprotniki zavednosti, so jim naše organizacije zelo na poti, zato so jih upali s svojo demagogijo omajati — češ, vodstvo JSDS je za davek na ročno delo in ne mara, da bi bil odpravljen. Razposlali so posebno okrožnico, kakor da bi mi »Enotnost« tudi tako skrivali, kakor oni skrivajo »Napreje«, da ga delavstvo ne bi čitalo. Štorani so jim na to okrožnico takoj odgovorili z željo, da ta odgovor v »Enotnosti« objavijo. A ga niso objavili. Najprej so 7. oktobra obljubili, da »prihodnjič«, prihodnjič pa (14. oktobra) pravijo, da ni prostora! Seveda, za demagogijo voditeljev je prostor (samo o tej stvari so napisali ¾ kolone) za delavske dopise pa »ni prostora«. Štorani so pa med tem poslali svoj odgovor tudi nam z željo, da ga objavimo, če ga oni ne bodo. Tu je:

ODGOVOR KRAJEVNE ORGANIZACIJE JSDS IN KDZ
V ŠTORAH NA OKROŽNICO DEKALISTOV Z DNE
30. SEPT. 1927. NA UREDNIŠTVO »ENOTNOSTI«.

Zmota ali demagogija?

V javnem življenju je zmota greh; mali greh je, če je napravil zmoto na duševnem polju ročni delavec, ker ni strokovnjak, nezasišlan greh pa prisojamo strokovnjaku duševnemu delavcu, če je zmoto ročnega delavca še poglobil, dokazano resnico zatrl, zmoto spremenil v demagogijo in jo v javnosti proklamiral za resnico!

List »Enotnost«, kolikor smo mogli iz njega v dveh mesecih posneti, je res tudi proletarski list, kateri je še »Napreje« najbližji, toda konstatirati moramo, da za uničenje njegove vsebinske kakovosti pa pri mislečih čitateljih že zadostujejo tu pa tam neutemeljeni, oziroma demagoško utemeljeni spisi, kakor n. pr. med par drugimi v prejšnjih številkah najbolj blesti oni v predzadnji številki pod naslovom: »Za ali proti davku na ročno delo.« Potrudili se bomo z dejstvi dokazati, da je baš eno stališče, ki so ga na shodu zastopali dekalistični voditelji, iste obsodbe vredno, kakor so jo prisodili sodruhu Bernotu, in njemu pa za njegovo stališče ravno nasprotno.

Dejstvo je, da je ona pot, katero so zavzeli dekalisti, nedosegljiva, konfuzna in zmešana, pa četudi bi se TPD cedio iz ust samo mleko in med, da bi priznala, da ona res lahko prevzame ono težko breme svojem delavstvu na račun le malenkostnega znižanja svojih profitov. S tem korakom bi skočila svojim zastopnikom v parlamentu v hrbet, ker so oni dosegli, da so profiti neobdavčeni na račun obdavčenega brezeksistenčnega dela, to na eni strani, na drugi pa, ker TPD ni samostojna, temveč je članica kartela Zveze industrijcev, v tem primeru bi tudi kartelu skočila v hrbet, kar bi TPD pripomoglo, da jo kartel izključi. Kartel Zveze industrijcev pa bi prevzel ta davek le v tem slučaju, če bi napravil tako, kakor je nekoč neki trgovec, ko je državna uprava zvišala davek na petrolej pri litru za 1 Din, trgovec pa ga je podražil za 2 Din. V tem slučaju bi ne bilo zvišanje plač za 10 do 30 Din, temveč znižanje za 20 do 60 Din, in tega ne bi občutili le v Trbovljah, temveč po celi državi. Obenem bi delavstvo priznalo, da davek na ročno delo ni krivičen, temveč da je na mestu, če bi nenadoma izpremenilo dosedanje stališče, da se naj krivični davek na ročno delo odpravi.

Naglašja se, da gre za danes! Seveda gre za danes, in tudi dejstvo je, četudi gre za danes, ne more delavstvo zavzeti druge poti, kakor le ono, ki jo je od samega početka te delavske hibe zavzemala socialna demokracija in katero je naposled tudi trboveljsko delavstvo na shodu zavzelo; ker se mu je dokazalo, da druge poti ni. Seveda, tudi naravno je, da mora delavstvo to krivično hibo zavračati le po oni poti nazaj, po kateri je prišla. Delavstvo mora računati na moralno državnih poslancev, kljub temu, da so vsi le pripadniki meščanskih strank. Ne moremo verjeti, da bi niti polovica od

njih ne priznala, da je davek na ročno delo brez poštenega eksistenčnega minimuma najbolj v nebo vpiljoča krivica, ki se godi narodu. Ta pot je vsaj iz moralnega vidika danes dosegljiva.

Kar se pa tiče vašega poziva v okrožnici glede prispevkov v starostno in bolniško blagajno, je pa seveda tudi naša stara parola, če bi imelo delavstvo dovolj zavednosti in seveda tudi moči, da bi si priborilo za toliko zvišanja plač, kolikor prispevajo podjetja v omenjene blagajne in bi oba prispevka prispevali sami, vsaj ne bi bili odvisni od podjetniške milosti, temveč bi vsaj s svojim denarjem sami odločevali, ker itak tudi sedaj za oba prispevka prisluži delavstvo samo, le da ima še za toliko nižje plače, kolikor znaša podjetniški prispevek.

Dolžnost delavskih voditeljev je in bo, da delavstvo k temu sposobno napravijo! Pa v doglednem času še seveda tega ne bo, ker še najbolj nezmotljivi in revolucionarni voditelji se iz delavstva šalijo ter mu pošiljajo okrožnice, naj bi le ono njih učilo abc-socializma. Prav nič se ne čudimo, če vam »Naprejevo« tajništvo na takšne neslanosti ne odgovarja, saj bi niti nam Štoranom ne. Naša parola je: ne frazarija in ne demagogija, pač pa le resno delo vodi k združenju in k zmagi. Upamo, da nam uredništvo »Enotnosti« v prihodnji številki naš odgovor objavi, sicer ga pošljemo »Napreju«.

Sodružni pozdrav!

Krajevni odbor JSDS in KDZ v Štorah, dne 4. oktobra 1927: M. Varmonočnik I. r., Čehovin Edvard I. r., Jos. Resnik I. r., Iv. Vaš I. r., Martin Zupanc I. r., Ivan Flis I. r., Jos. Florjančič I. r., Karel Krajnc I. r., Ivan Geršak I. r., Roman Pühr I. r.

Lovro Klemenčič:

Strokovno gibanje in JSDS.

II.

Temelji strokovnega delavskega gibanja.

Kakor politične, izobraževalne, zadržne tako so tudi delavske strokovne organizacije samo sredstva za dosego enega cilja: socialistične (komunistične) družbe. Ta cilj je mogoče doseči samo tedaj, ako se onemogoči vsako izkoriščanje, bodisi enega (gospodujočega) naroda nad drugimi (kolonialnimi), bodisi privilegiranih konfesij nad drugimi, bodisi privilegiranih razredov nad drugimi. Da se torej borimo za uvedbo socialistične družbe, se moramo boriti za odstranitev vsakršnih duhovnih, konfesionalnih, nacionalnih in pa posebno gospodarskih (fevdalnih, kapitalističnih) predprav.

Krščansko socialno gibanje pa je usmerjeno ne za odstranitev konfesionalnih predprav, temveč za ohranitev in razširjenje pravic visoke katoliške duhovščine, ki vlada popolnoma absolutistično cerkev. Visoka katoliška duhovščina, ki je v fevdalni dobi vladala tudi v državi in gospodarstvu je del svojih privilegijev iz tedanje dobe deloma ohranila. To so fevdalna cerkvena veleposestva, ki jih upravlja in izkorišča duhovščina. To so dajatve, bera, krščenina, takse za birmo in druga opravila, poročne in pogrebne takse, ki jih morajo plačevati vsi, prostovoljni in neprostovoljni člani cerkve.

Brez odstranitve vseh teh predprav, brez razdelitve cerkvenih veleposestev med poljedelce, brez ločitve cerkve od države, brez odstranitve prisilnih prispevkov za cerkvene namene, brez popolne svobode vsake antikonfesionalne in vseh konfesionalnih propagand, ne bo mogoče odpraviti to duhovno in materialno eksploatacijo, ki ovira razvoj produktivnih sil, a koristi samo majhnemu številu velike duhovščine.

Konfesijsko je samo v Jugoslaviji nekoliko. Da omenimo samo najvažnejše: katoliška, pravoslavna, mohamedanska, luteranska, starokatoliška, judovska, bogomilska itd. Na svetu pa jih je nešteto. Vse se borijo med seboj za večje privilegije svoji višji duhovščini. Vsakemu delavcu mora biti jasno, da na konfesionalni podlagi torej ne more voditi svoje strokovne boje proti kapitalizmu, ki so raznih konfesij. V enem rudniku, v enem podjetju delajo delavci raznih konfesij — judje, pravoslavni, katoličani, luterani. Ti se ne morejo združiti, če bi se ločili in dokler se bodo ločili po konfesijah.

Isto je z nacionalnimi privilegiji. V Jugoslaviji živijo razni narodi: Slovenci, Hrvatje, Srbi, Turki, Nemci, Judje, Albanci, Bolgari, Madžari, Rumuni itd. Kapitalisti so v Jugoslaviji ne samo Nemci, Judje, Madžari, temveč tudi Srbi, Slovenci, Hrvati. Ti poslednji večkrat še bolj rafinirano izkoriščajo svoje delavce nego inozemci. Delavske organizacije torej ne morejo temeljiti na nacionalni podlagi, a to ni isto, kakor razlagajo socialpatrioti, da delavske organizacije nacionalna vprašanja nič ne brigajo.

Tudi strokovne organizacije se morajo loviti proti vsakemu nacionalnemu zatiranju ali zapostavljanju. Da

Kupujte samo
testenine

ki so priznane
najokusnejše.

bi pa to uspešno mogle delati v svojem delokrogu, morajo biti prežete od internacionalne solidarnosti delavskega razreda.

Praktični akcijski program delavskih internacionalističnih strokovnih organizacij bi torej moral v dani situaciji v SHS biti:

a) Nepomirljiv ideološki boj proti konfesionalnim in nacionalnim strokovnim organizacijam, ki so v bistvu samo kapitalistična orodja med delavstvom.

b) Neprestana propaganda internacionalne solidarnosti delavskega razreda v boju zoper vsako izkoriščanje, v boju zoper kakršnekolikonalne, konfesionalne ali profesionalne privilegije.

c) Vedno poudarjanje končnega cilja te borbe: socializacija, podružabljenje glavnih produkcijskih in prometnih sredstev.

d) Vstreden boj v vsakodnevnih vprašanjih na polju socialne politike: boj za 8-urnik, boj zoper brezposelnost potom organizacije javnih del, podpiranje brezposelnih pri iskanju posla, preselitvi, izselitvi, odpravo izjemnih zakonov, ki omejujejo svobodo nacionalne in internacionalne koalicije, pravico štrajka in svobodo razrednega boja.

e) Boj za uveljavljanje proletarske demokracije v vseh socialnih institucijah, v OUZD, Delavski zbornici, Posredovalnicah za delo, bratovskih skladnicah, bolniških blagajnah, pokojninskih zavodih. Odpravo iz vseh teh institucij privilegijev kapitalistov, ki danes odločajo v njih.

f) Boj za minimalno plačo v višini eksistenčnega minimuma, za odpravo vseh obdavčenj dohodkov izpod eksistenčnega minimuma, boj za enako plačo istega dela moškim in ženskam, sistematični boj za nivelizacijo tarifnih pogodb itd.

g) Boj za uvedbo zavarovanja (bolniškega, nezgodnega, brezposelnega in starostnega) za vse delavce brez razlike spola v industriji, trgovini, obrti, prometu, v poljedelstvu in gospodinjstvu.

Tak program priznajo več ali manj teoretično vse tri delavske frakcije.

Na tem programu pa pač ni potreba ustanavljati novih organizacij, kakor nameravajo dekalisti, temveč je predvsem potrebno združiti obstoječe strokovne organizacije, ki vsaj teoretično nimajo približno nič proti gornjemu programu.

Te organizacije so v SHS: socialno demokratske, socialistične in neodvisne. Te štejejo skupaj okoli 50.000 članov. Ako bi se te organizacije združile iskreno in pravilno, to se pravi, da bi ne samo priznale in sprejele teoretično gornji strokovni program, temveč bi se tudi spoznale v načinu, kako ga bodo izvajale, kako bodo vodile posamezne akcije, kako, bodo najbolje postavile skupne forume, skupni tisk, skupne blagajne itd., potem bi te organizacije s svojim dosedanjim članstvom bile sposobne voditi boj za zaščito interesov delavskega razreda uspešno in zmagovito. Ni pa nobenega dvoma, da bi se v tem slučaju članstvo teh organizacij v najkrajšem času podvojilo.

(Dalje.)

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

**GRITZNER
in ADLER**

za dom, obrt in industrijo v vseh opremljenostih. Istotam pletilni stroj DUBIED.

Pouk v vezenju brezplačen. — Večletna garancija.

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Če ste se prepričali, da je Žika izvrstna kava, ne pozabite je priporočati znancem. Dobite jo v trgovinah samo v rdečih zavitkih po 1/3 ali 1/2 kg.

Reakcionarni naval inozemskega kapitala na delavsko existenco.

5. oktobra je na Dobravi pri Bledu Kranjska industrijska družba zopet napovedala 27 delavcem odpust iz dela, odpoved je motivirana s tole dobesedno objavo:

RAZGLAS.

Vsled poslabšane produkcije in skrčenja obrata odpovedujemo z današnjim dnem delo nastopnim delavcem z delavno odpovedjo 14 dni ter dobijo vsi navedni dne 19. oktobra dopoldan svoj obračun.

Nato sledi razpored odpuščenih 27 delavcev.

Dobrava, 5. oktobra 1927. — *Kranjska industrijska družba, Elektrodna tvornica Dobrava, Ravnateljstvo: Becker.*

S tem razglasom je KID zopet vzela existenco delavcem, ki so na starost docela onemogli pri podjetju. Jemlje existenco oženim delavcem in družinskim očetom; existenco delavcem — tovarniškim pohabljenim, ki jih ne bo hotelo več sprejeti nobeno podjetje v delo. In delavcem, ki imajo matere — vdove za oskrbovati in ki so odvisni le od svojega skromnega zaslužka. V svetovni vojni — v klavnicah ljudstva — pokvarjeni invalidi, žrtve internacionalnega militarističnega prežetega kapitala ne morejo biti zaposleni v kapitalistično produktivnem podjetju. Jasno! Postali so nepriljubljeni, ker ne prinašajo več dovolj moči na oltar profita italijansko nemškemu delničarjem. Postali so odveč.

KID že par let sem izvaja pasivno rezistenco na Dobravi. Delavstvo pa nosi breme, ker je še v splošnem premalo zavedno. Uvedlo se je petdnevno delo v tednu.

Internacionalni železarski kartel, katerega članica je KID, operira proti dobnavskim delavcem, kakor dokazuje naslednji:

RAZGLAS.

Opozarjamo še enkrat, da je prepovedano vsako politično delovanje v tovarni. Kdor temu nasprotuje, bo odpuščen.

Oni delavci, kateri se odtegujejo delu ali kateri napačno delajo, kar se je že večkrat pripetilo, bodo takoj odpuščeni.

Dobrava plačuje najvišje mezde v Sloveniji. Kdor ne izvršuje svoje dolžnosti, ni upravičen dobiti tako visoko plačo ter mora s tem računati, da se mu zniža mezda.

Visoka mezda zahteva tudi primerno protidelo z izključitvijo zlorabe.

Dobrava, 5. oktobra 1927. — *Kranjska industrijska družba, Elektrodna tvornica Dobrava, Ravnateljstvo: Becker.*

Ta dokument razločno razkriva mahinacije podjetja, s katerimi hoče izvrševati pritisk na izmognane delavce, da mu še zaposleni delavci nadomestijo odpuščene trpine. Podlaga za te namere je uvedba petdnevnega dela v tednu. To podjetje dela teroristično politiko, očita pa politiko delavcem, če se borijo za svoj kruh, in jim podtika, kakor da bi uganjali politiko med delom.

Tudi jim podtika nezasluzene mezde! Ali so bili odpuščeni delavci res sami lenuhi? Take pavšalne očitke je treba odpraviti in zato imamo zakon o zaščiti delavcev, a podjetje ga hoče ubiti in zmagati protizakonito s teroristično politiko.

Dobravskemu delavstvu je zato sveta dolžnost pojačati razredno bojovno organizacijo, ki bo odbijala protizakonite nakane podjetja in delavstvu zagotavljala zaslužek in delo. Socialna demokracija sveto zahteva tudi vašega sodelovanja — in zmaga bo vaša!

SMRTNA NESREČA.

12. julija je ubilo mojega sina v Kotnikovi opekarni v Verdu in se je vršila razprava na deželnem sodišču. Jaz nisem bil poklican k tej razpravi, mesto mene je bil poklican tovarnar g. Žabkar, ki je izjavil, da se tudi v drugih tovarnah obrat ne ustavi, kadar se jermena šivajo. G. Žabkar naj zagovarja svojo tovarno, ako ima varno urejeno, drugih tovarnen pa ne. Ko bi se v Kotnikovi opekarni obrat ustavil, se ne bi zgodila nesreča. Pri drugi razpravi prosim tudi jaz za besedo, ako tudi imam advokata.

Peter Poseta.

Slovenjgradec. V nedeljo se je vršil v Slovenjgradu v gostilni Eisinger dobro obiskan shod naše stranke, prisotnih je bilo od 50 do 60 poslušalcev, za Slovenjgradec rekordno število. Prisotnih je bilo tudi 35 delavcev, ki so zaposleni pri regulaciji Mislinje in je njih delodajalec oblastni odbor okrožne skupščine v Mariboru. Torej klerikalna avtonomija se je prvič pokazala, kakšna je, če gre za slovensko ljudstvo. Znižali so plače delavcem od Din 4 na Din 3. Delavstvo je z vso odločnostjo protestiralo napram tem nakanam. S. Möderndorfer pa je protestiral proti temu s tozadevno vlogo, ki jo objavimo v prihodnji številki.

Razno.

Konference v ned. 16. oktobra: Rudarska v Zagorju ob pol 10. uri pri Janu, celjska okrožna pa dopoldan in popoldan v hotelu »Pri Kroni«. Za centralo se udeleži prve s. Klemenčič, druge s. Bernot.

Za 2 kratno povečano izdajo »Napreja« je plačalo po 10 dinarjev od 8. t. m. 236 naročnikov, ta teden zopet 7, skupaj 243 naročnikov.

Danes samo na 2 straneh. Zakaj? Namesto, da bi naročniki hitro odločili, ali so za 2 ali 1 številko na teden in poslali po 10 Din ali pa sporočili, da hočejo le »Ljudski glas«, premišlujejo in čakajo, kako se bo samo naredilo. Mnogo jih zato ni poslalo ne 10 ne 6 Din. Zavednost brez izvrševanja je kapitalistična zavednost. Kdor hoče večji tisk, ga mora hoteti na svoj račun. Tako kakor »Pravica«, mi lista ne bomo širili!

Pritožbe inozemskih naročnikov so upravičene. Posamezne številke jim pošiljati je sicer res nerodno, a več ko po 2 skupaj je pa tudi preveč. Odslej bodo dobivali vedno samo po 2 številki skupaj.

Izostali dopisi prihodnjič. Tudi tabele organizacij nismo mogli danes uvrstiti.

Črna. Zopet žrtev mežiskega svinčenega rudnika. — V soboto zjutraj je padel v zbiralnici v Žerjavu rudar Sivec, star komaj 23 let, v svinčni prah (tako imenovani »šlhi«) in se zadušil. V pondeljek je bil nesrečnež pokopan v Črni. Preživljal je svojo staro mater, ki je brez vsakih sredstev. V kratkem času je to v Žerjavu že druga človeška žrtev. Delavstvo je radi tega zelo razburjeno in povprašuje, kje je vendar oblast, ki more dopuščati, da se delavstvo tako izrablja, da gara in gara in končno pusti še svoje življenje na lcu mesta. Kajpak da mora inozemski kapital dobiti svoje profite in čeprav pogine mesečno več ljudi radi bede, drugi pa se ponesrečijo pri delu, ker priganjaški bič preveč poje. Občinsko upravo dajo v roke rudnika, zakoni ne veljajo za delavce — za delavce je samo pravica žrtvovati pri delu svoje življenje.

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in pojasnila daje: Franc Kos. Ljubljana, Židovska ulica št. 5.

14. oktobra — 2400 izvodov.

Škale pri Velenju. V »Pravici« št. 40 me neki strahopetnež, ki se ne upa podpisati, skuša na razne načine obrekovati, češ, da hočem biti povsod izvoljen, da sem seveda komunist, tujec itd. Ta pobožni lažnivec ve, da je imel pri sestavi kandidatne liste v Škalah, ki se je vršila na javni seji, vsak dostop. Čitatelje »Pravice« smatrajo klerikalci za najbolj neumne, kajti v drugih njihovih listih takih otročarij gotovo ne bi priobčili. Izdajatelju »Pravice« g. dr. Gosarju in njegovemu uredniku svetujem, mesto da obrekujeta poštene ljudi, naj rajša napišeta v svoj list, kdaj bodo dobili velenjski delavci vrnjen denar, za katerega so jih ogoljufali »krščanski socialisti«. Centralni tajnik Jug. strok. zveze sam priznava, da je dovolil odtegniti 3300 Din za članarino in »Pravico« takim članom, ki niso pripadali nobeni organizaciji takrat, ko so se te podpore začele deliti, in tudi danes niso organizirani. Klerikalne goljufe še enkrat pozivljam, naj me tožijo; se bo vsaj zadeva razčistila. Enako prosim g. predsednika Delavske zbornice Miho Čobala, naj poskrbi, kakor je obljubil sam v pismu, ki ga imam v rokah, da pride cela zadeva pred sodišče. Sramota dovolj za celo klerikalno stranko, da ne more s svojimi 20 poslanci vzdrževati tednika na drug bolj pošten način. — Pod rubriko »viničariji« pišejo ti pobožni farizeji, češ, glejte, kakšne krivice se gode viničarjem. Pozabijo pa povedati, da so razni župniki in drugi krščanski kapitalisti največji izkoriščevalci viničarskega proletariata, to so tako zvane gosposke vinice v ljutomerskih gorah. Dočim dajejo majhni posestniki svojim delavcem vsaj hrano poleg sicer majhne plače in raznih drugih ugodnosti, plačujejo viničarjem ti izkoriščevalci komaj 10 Din na dan in to brez hrane in vsega. Klerikalci ne poznajo niti enakopravnosti pri svojih duhovnih sobratih. Med tem, ko razni župniki obogatijo, nimajo njihovi kaplani niti toliko, da bi se svojemu stanu primerno oblačili. Če smo socialisti in komunisti krivi, da je beda v šaleški dolini, prosim klerikalnega dopisnika, da pove, kdo je kriv nepopisne bede ljutomerskih viničarjev? Ker sem kot sin majhnega posestnika radi številne družine moral iti kot 13 letni šolar služiti k viničarski družini, sem sam poskusil to trpljenje in mi morajo klerikalni gospodje tajniki oprostiti, če zahtevam od njih točen odgovor. Dokler si ne upate nastopiti proti svojim izkoriščevalcem v ljutomerskih gorah, se ne smete bahati, da imate tam organizacijo, ker organizacija, ki hoče biti proletarska, pri vsakih volitvah pa agitira za kapitalistično Slov. ljudsko stranko, je boljše, da imenujejo svoj list »Krivica« in ne »Pravica«. Tako izgledajo »klerikalna nebesa« v ormoškem in ljutomerskem okraju; kdor ne verjame, naj se prepriča. Miroslav Pevec.

Op. ur. Sodrugi izven okolice Velenja naj nikar ne mislijo, da je tam klerikalizem že na tleh in da vladajo delavci in kmetje in da so torej ti krivi bede. Sodrugi Pevec pušča nesramni očitek klerikalne »Pravice« zato v nemar, ker se mu bodo delavci in kmetje samo smejali, saj vedo, da imajo klerikalci vse v rokah na županstvih in župnijah, v okraju in okrožju in da so tudi v vladi zastopani. Gospodje okoli »Pravice« to tudi vedo, jezi jih pa, da delavci in kmetje spregledujejo in se postavljajo po robu ter sestavljajo celo svoje kandidatne liste, namesto da bi poljubovali gosposki bič. Klerikalna vladna gospoda pravi, da dela za ljudstvo; dela pa tako, da je ljudstvo v bedi. Ko ljudstvo to bedo čuti, spozna, da so ga klerikalci ogoljufali in se obrne od njih. Klerikalci pa trdijo potem, da je beda zato, ker se je ljudstvo od njih oddaljilo. Samo popolni nevedneži se dajo od take demagogije zapeljati.

Kdor inserira v drugih listih, v »Napreju« pa ne, ta ne mara odjemalcev iz delavskih vrst.

Kajenje je strup!

Vsak se lahko igraje odvadi zdravju škodljivega kajenja z dr. Rascher-jevimi Putschtableti. 1 omot Din 30 in poština, popolna kura 5 omotov Din 145 franko, razpošilja tt. »Aurora«, Sremska Kamenica št. 21. — (Dobiva se tudi v večini lekarn in drogerij.)

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 366 dni. — Velika pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštovan in je še danes najbolj obražtan. — Letošnja izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. — Velika pratika je najboljši in najcenejši družinski koledar. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg št. 12.

Triko-perilo
za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc,
Ljubljana,
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najnižje cene! Na veliko in malo.

Za šoloobvezne otroke in dečke kupite vsa potrebna

oblačila

najceneje v konfekcijski trgovini nasproti Dramskega gledališča.

Izredno ugodna prilika za najcenejši nakup.

Tvornica dežnikov in solučnikov
L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Mesečni ščitnik „LUPA“

zak. zašč. zajamčen nepropustljiv, je pri sedenju modri neobhodno potreben, kajti pri sedenju, športu in plesu damske obveze — same po sebi — pri težkih slučajih niso zadostne, kar je vzrok, da se perilo in obleka često pokvarijo. Ščitnik »Lupa« je izdelan iz mehkega materiala, ki se lahko pere in kuha, je vsestransko primeren, tehta samo 30 gramov, trpežen, prihrani in obvaruje perilo in obleko in s tem zjamči umirajoč in siguran občutek.

Mnogo zahvalnic je na razpolago. »Lupa« bo mesečne hlače z mnogimi njihovimi slabimi stranmi (nepripravne, nezdrave, drage) popolnoma izrinila. Cena Din 75.—. MESEČNA OBEZA »FEMINOSAL« najpopolnejša, najzdravejša in zaradi dolgoletne trajnosti najcenejša na tem polju, Din 125.—. Razpošilja se po povzetju. Naročila naslovite na sledečo adresu: »AURORA« k. d. SREMSKA KAMENICA št. 21.